

8. 9. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Spořit můžeš, vybírat nesmíš neboli střet zájmů mezi rodičem a dítětem v záležitostech účtů nezletilých dětí

S novým občanským zákoníkem se finanční instituce vrhly do revidování svých postupů ve vztahu k účtům, které zakládají rodiče na „jméno“ dítěte. Byť kolem těchto záležitostí koluje spousta nepřesností, některá média totiž přeceňují dopad nového občanského zákoníku, je třeba příslušné úpravě věnovat řádnou pozornost. Opak se totiž nemusí vyplatit nejen rodičům nezletilých dětí, ale především bankám.

Náhlá panika v oblasti stavebního spoření

Rozruch v poslední době vzbudil nejen text nového občanského zákoníku, ale i nedávné rozhodnutí Nejvyššího soudu ohledně neplatnosti výpovědi stavebního spoření nezletilého dítěte ze strany rodiče.

Předchozí právní úprava

Dlužno říci, že podobnou právní úpravu obsahoval již předchozí občanský zákoník č. [40/1964](#) Sb. Ve svém ustanovení § 28 stanovil, že jestliže zákonní zástupci jsou povinni též spravovat majetek těch, jež zastupují, a nejde-li o běžnou záležitost, je k nakládání s majetkem třeba schválení soudu.

Výkladem takových neběžných záležitostí, které se týkají správy majetku nezletilého jeho rodiči, se přitom opakovaně zabývala jak právní teorie, tak Nejvyšší soud.

Rozsudek Nejvyššího soudu z 25. června 2014 (sp. zn. 25 Cdo 424/2011)

Ani často komentovaný rozsudek z letošního června ovšem nepřináší žádný převrat v dosavadním výkladu. Již v červnu roku 2007 označil Nejvyšší soud (ve svém rozsudku sp. zn. 33 Cdo 2912/2008) nakládání (zrušení smlouvy a výběr naspořených prostředků) se stavebním spořením nezletilého rodičem za právní úkon, který přesahuje rámec běžných záležitostí.

Mimo ukončení smluv stavebního spoření prohlašoval Nejvyšší soud opakovaně za neběžné záležitosti např. uzavření dědické dohody, odmítnutí dědictví a dovolání se neplatnosti závěti za nezletilého, nabytí nebo převod automobilu, nemovité věci či jejího podílu nezletilým, uznání a postoupení pohledávky nebo prodej akcií nezletilého.

V letošním rozhodnutí Nejvyšší soud kromě výše uvedeného také dále rozvedl, že považuje za

ustálenou soudní praxí výklad, podle kterého pokud rodiče vkládají na účet nezletilého dítěte finanční částky, jde z právního hlediska o darovací smlouvu, přičemž zde nedochází ke střetu zájmů a rodič je tak oprávněn za nezletilé dítě takový dar (konkludentně) přijmout. Oproti tomu zrušení a vypořádání závazku ze smlouvy o stavebním spoření je natolik významnou majetkovou dispozicí, že takový úkon zákonného zástupce nelze považovat za běžný, a je tedy k němu v souladu s předchozí právní úpravou (kterou se předmět sporu stále řídil) potřeba souhlasu soudu. Nejvyšší soud k tomuto závěru došel i posuzováním konkrétních podmínek případu – tedy nejen celkové hodnoty majetku, ale i poměrů nezletilého a celé rodiny. V úvahu přitom vzal i složitost právního úkonu.

V souladu s tímto výkladem tedy Nejvyšší soud v předmětném sporu přes argumentaci žalované stavební spořitelny, že rodiče mají jmění dítěte spravovat jako řádní hospodáři, a tedy v okamžiku zletilosti dítěti našetřené prostředky odevzdat, shledal, že ukončení smlouvy rodičem bez souhlasu opatrovnického soudu je třeba považovat za neplatný právní úkon, a tedy za bezdůvodné obohacení rodiče na úkor banky. Obranu žalované, že takový nárok je v rozporu s dobrými mravy a úspěch žaloby by znamenal zpochybnění velkého množství dispozic s majetkem nezletilých, soud navíc odmítl jako právně zcela irelevantní.

Nový občanský zákoník

Podobný koncept (ne)běžných záležitostí obsahuje i nový občanský zákoník. Dle jeho ustanovení § 461 tak zákonný zástupce potřebuje k právnímu jednání, které překračuje meze běžných záležitostí, schválení soudu.

Při posuzování běžnosti lze zajisté vyjít i z dosavadní praxe. Kromě posouzení konkrétní situace však nový občanský zákoník navíc v ustanovení § 898 předkládá demonstrativní výčet jednání, která nelze považovat za běžná; jde o nabývání a nakládání s nemovitostmi nebo jejich částmi, zatížení majetku nebo jeho podstatné části, nabývání či odmítnutí dědictví či daru nezanedbatelné hodnoty a uzavírání smluv zavazujících k dlouhodobému opětovnému plnění.

Poslední bod, jenž se týká uzavírání dlouhodobých smluv, lze sice považovat za inovativní, nicméně nevidím důvod se domnívat, že by takové ustanovení mělo spadat i na smlouvy, kdy měsíční plnění poskytují rodiče jako dar v případě, že jde právě o spoření, o pojistnou smlouvu či o drobné služby (a samozřejmě nejde-li o úvěr, který je koneckonců spolu s nájmem ve výše uvedeném ustanovení výslovně zmíněn).

Sankcí za právní jednání bez potřebného souhlasu podle zákona je, že se k takovému právnímu jednání vůbec nepřihlíží[1].

Při posuzování platnosti právního jednání, které se týká nakládání s majetkem nezletilého rodičem, můžeme shrnout, že by soud měl i podle nové úpravy vyjít ze zákona i ad hoc posoudit majetkové poměry dané rodiny, účel, s nímž se s majetkem nakládá, i zájmy nezletilého.

Přístup jednotlivých bank

Ačkoliv se ani nová právní úprava, ani poslední rozhodnutí Nejvyššího soudu významně neodklání od dosavadního výkladu, finanční instituce na tuto situaci reagují různě. Společné ovšem mají to, že přehodnocují svůj dosavadní, a nutno říci, že často příliš benevolentní, přístup.

Přestože se výše uvedená soudní rozhodnutí týkala stavebního spoření, stejné postupy by se měly uplatnit i v případě jiných spořicíh účtů, pojistných smluv v případě investičního pojištění či při výplatě pojistného plnění nezanedbatelné hodnoty.

Některé banky a pojišťovny tak již rozhodly, že bez posvěcení soudu nebudou rodičům prostředky

děti vyplácet vůbec.

Na druhou stranu je poměrně běžné, že si finanční instituce z praktických důvodů stanoví interní hodnotu, do které vyplácejí částky rodičům tzv. na dobré slovo, tedy pouze proti ověřenému podpisu, bez schválení soudem. Často přitom přihlížejí i k situaci v rodině - zda se nejedná o rozvedené rodiče, případně zda mají k dispozici souhlas obou rodičů. V takových případech se spoléhají na to, že riziko, že dítě či druhý rodič jménem dítěte výpověď smlouvy a čerpání později napadne, je celkem nízké.

V každém případě se finanční instituce při vyplacení jakékoliv nikoliv zanedbatelné částky rodičům bez souhlasu soudu vystavují určitému riziku. V krajním případě bude finanční instituce nucena vyplatit prostředky dvakrát a následně se domáhat vydání bezdůvodného obohacení na rodiči.

Linda Čechová,
advokát

[KPMG Legal s.r.o. advokátní kancelář](#)

Pobřežní 1a
186 00 Praha 8

Tel.: +420 222 123 111
Fax.: +420 222 123 100
e-mail: lcechova@kpmg.cz

[1] Ačkoliv aspoň prozatím není zcela jasné, zda jde o zdánlivost či relativní neplatnost daného právního jednání.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)

- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)